

خلاصه تحقیق بررسی شیوه‌های مقابله با

تهاجم فرهنگی

در بین دانش‌آموزان

شهر تهران

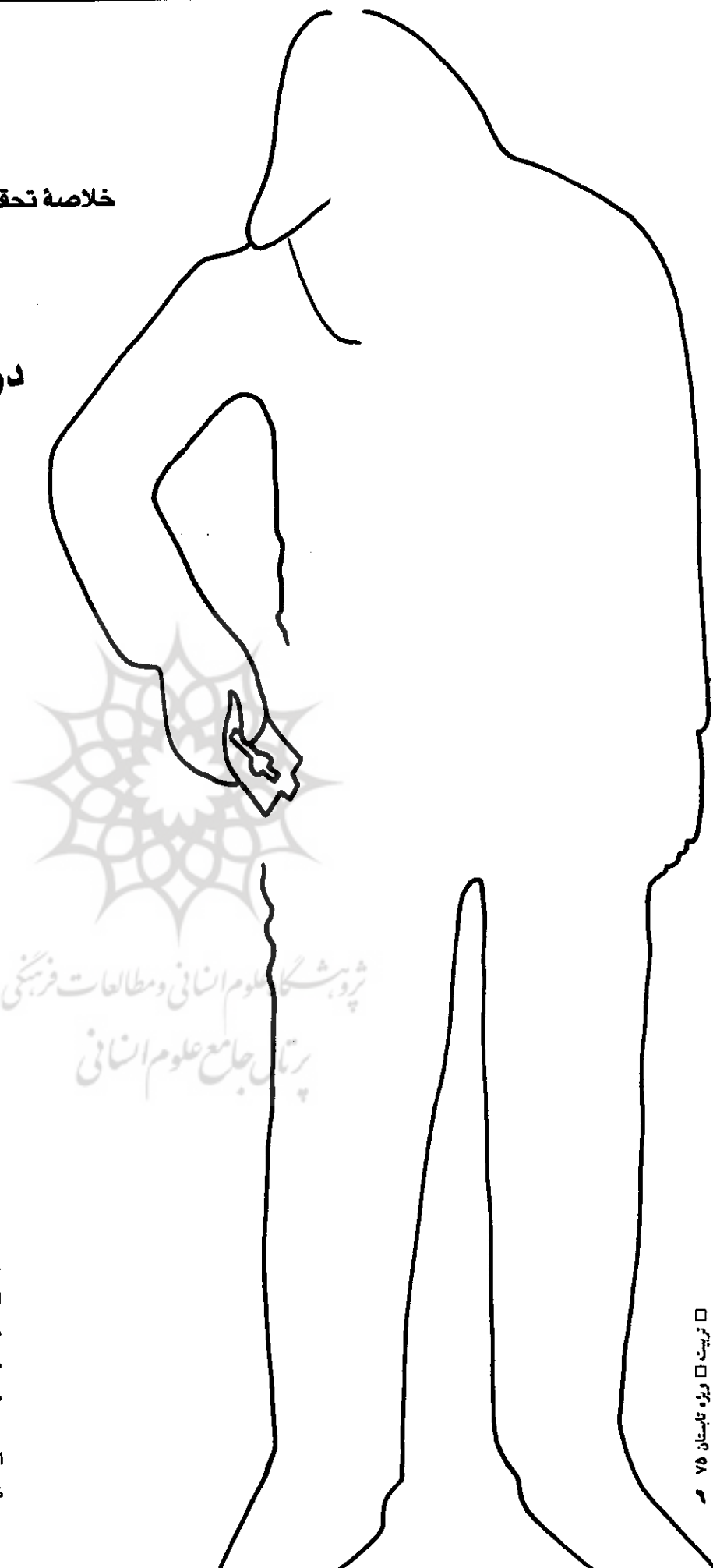
حمید رضا کفاش

محسن فریدی

مقدمه:

بزرگمرد علم و ایمان، رهبر معظم انقلاب با بصیرت و درایت خاص خود به موقع خطر تهاجم فرهنگی و ابعاد این خطر را گوشزد نمودند. به پیروی از این رهنمود، اندیشه‌وران حوزوی و دانشگاهی به بحث‌های تئوریک بسیاری در این زمینه پرداخته و می‌پردازند. ما نیز با بضاعت علمی و اندک خویش وظیفه اجرا و تدوین یک کار تحقیقی را جهت تهیه چارچوب‌های عملی در مقابله با تهاجم فرهنگی به عهده گرفتیم و فرضیاتی را که از غور در این مباحث نظری دستگیرمان شده بود به محک تجربه گذاشته و برد مطالعه‌مان را محدود به قشر دانش‌آموزان، این آینده‌سازان میهن اسلامی نمودیم چرا که احساس می‌کردیم تهیه طرحی عملی در مبارزه با حربه استعماری تهاجم فرهنگی، برای برنامه‌ریزان تعلیم و تربیت از واجبات و ضروریات نظام مقدس جمهوری اسلامی می‌باشد.

این تحقیق در دو بخش نظری و عملی ارائه شده است که در واقع در هر دو بخش نیز محققین تلاش بسیاری نمودند تا برگ

سبزی را تقدیم اربابان معرفت نمایند. در بخش نظری ابتدا به تعریف واژه فرهنگ از ره‌یافته‌های مختلف از جمله از دید اندیشمندان مذهبی، علمای جامعه‌شناس و مردم‌شناس پرداخته و سپس واژه تهاجم فرهنگی را مشخص نموده‌ایم. در زمینه پیشینه تهاجم فرهنگی به دو زمینه علل درونی و علل بیرونی (خارجی) پذیرش و یا مجراهای ورودی تهاجم فرهنگی اشاراتی صورت گرفته است.

در بخش عملی به بررسی تجزیه و تحلیل یک تحقیق میدانی دست زده و عوامل دخیل در تهاجم فرهنگی را به محک تجربه زده و فرضیات خود را مورد آزمایش قرار داده و در پایان مواردی چند را به عنوان راهبردهای اجرایی در مقابله با تهاجم فرهنگی ارائه نموده‌ایم.

اهمیت و ضرورت تحقیق:

ضرورت توجه به مسئله تهاجم فرهنگی در بین دانش‌آموزان که خیل عظیم نوجوانان و جوانان میهن اسلامی را با جمعیتی بالغ بر هیجده میلیون تشکیل می‌دهند بر کسی پوشیده نیست. در اهمیت این مسئله همین بس که رهبر عظیم‌الشان انقلاب اسلامی بارها در گفته‌های گرانقدر خود به آن اشاره داشته و آن را به مثابه شیخون فرهنگی خوانده‌اند. در این راستا تلاش در جهت مصونیت نسل پرورش یافته در دامن نظام جمهوری اسلامی که متکی بر آرمانها و ارزشها و اصول عالیه اسلام و حاکمیت ولایت فقیه می‌باشد بر هر اهل قلم و دانش پژوهشی فرض مسلم بوده و می‌باشد. زیرا باید در دوران نوجوانی بین زیر ساخت‌های فرهنگی هر نسلی با آرمانهای مقبول و مشروع مکتب حاکم وفاق ایجاد نمود.

اهداف:

پروژه تحقیقی مذکور به منظور دستیابی به مقاصدی که ذیل‌آ می‌آید صورت گرفته است.

۱- دادن اطلاعات لازم به مسئولین نظام تعلیم و تربیت و ارائه راهبردهای اجرایی شیوه‌های مقابله با تهاجم فرهنگی در دانش‌آموزان.

۲- سوق دهی دانش‌آموزان به سوی مقوله‌های فرهنگی تا زمینه‌های ارضا نیاز آن فراهم آمده و با تنوع بخشیدن به رفتارهای ذهنی و عملی اوقات فراغت آنها به صورت بهینه پر شود.

۳- پرورش نیروی حب فرهنگ اسلام و فراهم ساختن زمینه‌های پایبندی به فرهنگ غنی اسلام و فرهنگ اصیل ایرانی تا زمینه‌های مشارکت دانش‌آموزان در فعالیت‌های فرهنگی بوجود آید.

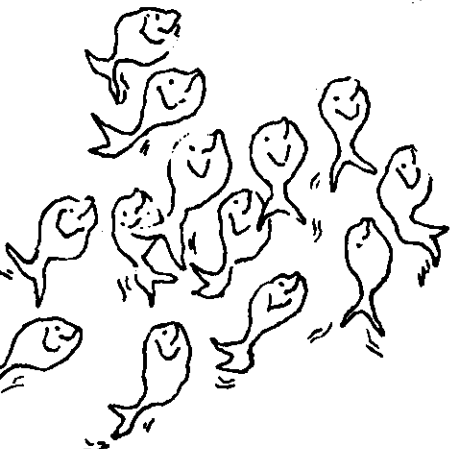
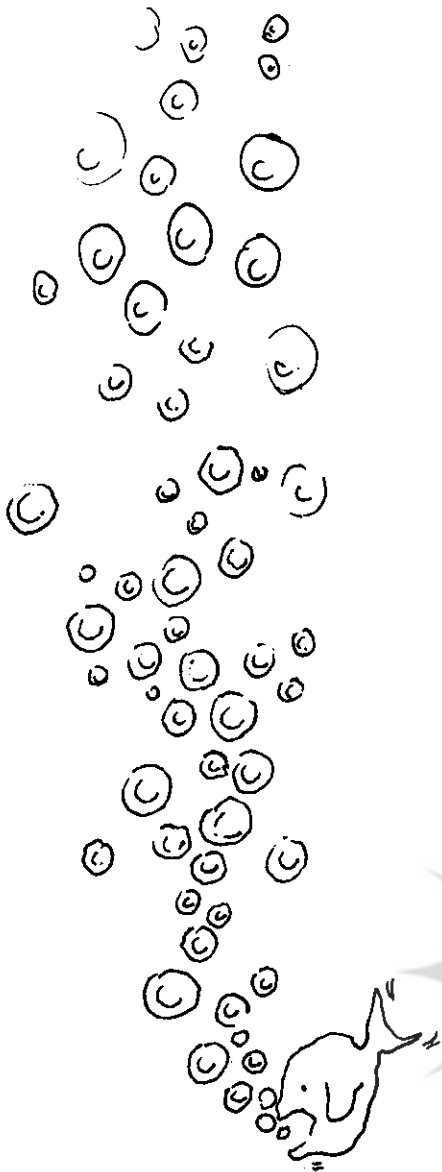
۴- شناخت علل ورودی تهاجم فرهنگی در سطح خارجی که دشمن از طریق چه سیاست‌هایی درصدد اشاعه فرهنگ خود می‌باشد.

۵- شناخت علل پذیرش تهاجم فرهنگی در سطح داخلی یا درونی که چرا برخی از دانش‌آموزان و نسل جوان در مقابل این تهاجم دست به سازش فرهنگی زده‌اند و به انضمام برنامه‌ریزی لازم جهت قطع پذیرش فرهنگی و ایمن‌سازی محیط‌های دانش‌آموزان از غارت فرهنگی.

پیشینه تاریخی و چارچوب نظری:

در بحث از فرهنگ به عنوان بزرگترین وجه تمایز انسان با سایر موجودات از نظر علمای علم اجتماعی و شاخص رفتار انسان به عنوان اشرف مخلوقات از دیدگاه علمای مذهبی ارائه تعاریف فرهنگی از دیدگاه علمای مردم‌شناس و جامعه‌شناس ضروری است:

در دیدگاه مردم‌شناسان فرهنگ به صورت عام مطرح می‌شود و کلیه دستاوردهای بشری را دربر می‌گیرد که دارای سه خصلت عمومیت داشتن، قابلیت انتقال و اجباری بودن می‌باشد. بنابراین از دیدگاه مردم‌شناسان، فرهنگی شدن پدیده‌ای تابع قانونمندیهای فوق است. پدیده‌ها و اموری که به طور مقطعی وارد جامعه شده اما فراگیر نشده‌اند تداوم

را در برخورد با فرهنگ غرب می‌توانیم مشاهده کنیم.

الف) طرفداران سازش فرهنگی که همان غریزدگان می‌باشند و کسانی چون میرزا فتحعلی‌خان آخوندزاده، طالب اف، میرزا ملکم‌خان، تقی‌زاده، احمد لطیفی‌السید و مصطفی کمال و ... را می‌توان نام برد که باز شیوه عمل اینها به دو صورت بود. افرادی مثل ملکم‌خان فکر ترقی خواهانه خود را رنگ دینی می‌دادند و کسانی چون آخوند اف معتقد به تبلیغ افکار لائیک غربی و بریدن از سنتهای دینی بودند.

ب) طرفداران مقاومت فرهنگی که خود به دو دسته تقسیم می‌شوند. دسته اول کسانی هستند که موافق اخذ فرهنگ مادی غرب و پدیده‌های صنعتی بودند اما حفظ هویت فرهنگ اسلامی و بازگشت به خویشتن خود را مطرح می‌ساختند که از جمله آنان می‌توان به سید جمال‌الدین اسدآبادی، محمد عبده، سید قطب، کواکبی، اقبال و ... اشاره کرد مثلاً نکر جمله‌ای از

اینک پس از تعریف فرهنگ به تعریف تهاجم فرهنگی می‌پردازیم که عبارت است از به همدیگر هجوم بردن و به یکدیگر یورش و حمله آوردن است. تهاجم واژه عربی است از ریشهٔ هجوم بر وزن تفاعل و به معنی حمله به دیگری که با واکنش طرف مقابل روبرو شده و قدرت پاسخگویی احساس می‌شود.

در تعریف تهاجم فرهنگی باز هم اشاره به بیان رهبری می‌شود که این‌گونه عنوان کردند. تهاجم فرهنگی به این معناست که یک مجموعه سیاسی یا اقتصادی برای اجرای مقاصد خاص خود و اسارت یک ملت به بنیانهایی فرهنگی آن ملت هجوم برد. در این هجوم باورهای تازه‌ای را به زور به قصد جایگزینی با فرهنگ و باورهای ملی آن ملت وارد کشور می‌کنند. پس به خوبی مشاهده می‌شود که آنچه ایشان را براساس مسئولیت‌شان نسبت به ایفای اسلام نگران نموده تهاجم به فرهنگ به مفهوم کلیه دستاوردهای بشری نیست بلکه در اصل تهاجم به هویت فرهنگی جامعه اسلامی است و آنچه سبب تمایز جوامع انسانی از یکدیگر می‌شود همین هویت فرهنگی است که باید حفظ شود.

ردیابی این جریان را باید از استعمار کهنه و مستقیم انگلستان و سپس جوامع دیگر اروپایی و به دنبال آن استعمار نو و نظم نوین جهانی بررسی نمود. آنچه استعمار پیر با عنوان مترقی کردن کشورهای عقب مانده از کاروان تمدن به زعم خودش انجام می‌داد چیزی جز تهاجم فرهنگی برای استیلای بی چون و چرا بر این ملل نبوده است.

اما در طی تاریخ بخصوص بعد از قرن هیجدهم که تهاجم فرهنگی نمود خاصی می‌یابد و شیوه‌های مقابله با آن مطرح می‌شود دو گروه از متفکرین و اندیشمندان

نمی‌یابد و افراد جامعه نسبت به ترک آنها واکنشی نشان نمی‌دهند و تهدیدی جدی برای فرهنگ محسوب نمی‌شوند. در هر حال کل نگرسی مردم شناسان در تعریف‌هایشان باعث شده تا مرز بین فرهنگ و تمدن رعایت نشود و در تقسیم‌بندی فرهنگ، فرهنگی مادی را چندان معتبر ندانند.

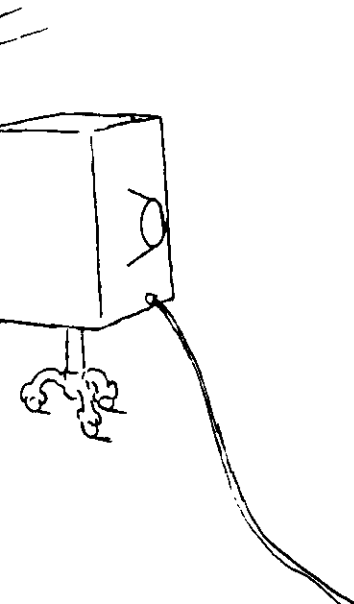
جامعه شناسان فرهنگ را میراث اجتماعی می‌دانند که توسط یک گروه تشکیل می‌شود و محصولات مادی و غیرمادی گروه است. علمای جامعه‌شناس ویژگیهای ذیل را برای فرهنگ قائلند.

- ۱- فرهنگ خاص جوامع بشری است.
- ۲- تهاجم فرهنگها دارای زبان می‌باشد.
- ۳- فرهنگ در انحصار مردم وجود دارد.
- ۴- فرهنگها به طور قابل ملاحظه‌ای متنوع هستند.
- ۵- فرهنگها دارای شباهتهای اساسی هستند.
- ۶- فرهنگها تمایل به استمرار و تداوم دارند.
- ۷- فرهنگها به کندی تغییر می‌کنند.
- ۸- فرهنگها از یکدیگر وام می‌گیرند.
- ۹- افراد داخل یک فرهنگ واکنشهای متفاوتی نسبت به آن فرهنگ دارند.
- ۱۰- هیچ کس نمی‌تواند به طور کامل و صددرصد از فرهنگش جدا شود.

متفکرین اسلامی نیز هر کدام به نوعی به مقوله فرهنگ نگریسته‌اند و کسانی چون استاد محمدتقی جعفری، استاد مطهری، شریعتی و حداد عادل و ... تعاریفی از فرهنگ ارائه داده‌اند که تعریف مقام معظم رهبری آیت‌... خامنه‌ای در پی می‌آید:

«فرهنگ هر جامعه‌ای و ملتی و هر انقلابی به مجموعه دستاوردهای ذهنی در

آن جامعه که شامل دانش، اخلاق، سنن، آداب و چیزهایی که از اینها سرچشمه می‌گیرد گفته می‌شود به طوری که ذهنیت حاکم بر یک جامعه به معنای پوشیده یا از خارج آن جامعه در آن راه یافته باشد.

اقبال به عنوان شاهد مثال ضروریست «تسلیم درست به تمدن غرب هم ذلت و بردگی شرق است و هم از دست دادن آنچه شرق دارا است و انسانیت به آن محتاج است»

دسته دوم کسانی بودند که به حفظ شریعت و اسلام فقهاتی پایبند بودند و از جمله آنان می‌توان به مرحوم شیخ فضل‌الله نوری، شهید مطهری، دکتر بهشتی، دکتر باهنر و شهید رجایی و امام رحمت‌الله علیه اشاره کرد که در تنگ شدن راههای نفوذ دشمنان اسلام و مسلمین در حوزه‌های سیاسی و اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی با عزمی راسخ در جهت احیای هویت فرهنگ اسلام همت گماشتند و جان خود را نثار کردند.

از لحاظ نظری و تئوریک علل و عوامل زیادی را در زمینه تهاجم فرهنگی می‌توان باز یافت. ولی از آنجا که در تهاجم فرهنگی دو طرف تعامل داریم یکی طرف تهاجم‌کننده و دیگری طرف مورد تهاجم، لذا

می‌توانیم از خلال مباحث تاریخی علل این تهاجم‌پذیری را به دو دسته تقسیم نماییم.

۱- علل درونی یا علل و عوامل پذیرش فرهنگ مهاجم توسط کشور پذیرنده که خود شامل علل روانی، زمینه‌های پذیرش اجتماعی، علل سیاسی و فرهنگی می‌باشد.

۲- علل بیرونی یا تمهیدات طرف تهاجم‌کننده که در اینجا دول غرب به سرکردگی آمریکا مطرح می‌باشند و کانالهای ورود فرهنگ بیگانه را می‌توان در آموزش و پرورش، روشنفکران و افراد تحصیلکرده، مستشاران خارجی و مسیونرهای مذهبی و وسائل ارتباط جمعی باز جست.

در زمینه علل روانی پذیرش تهاجم فرهنگی توسط نوجوانان باید گفت که این قشر به دلیل خاص سنی و نیازهای روانی، عاطفی خاص خود نسبت به کودکان که بیشتر مقلد رفتار در خانواده هستند و یا نسبت به سالمندان زمینه بیشتری را در پذیرش فرهنگ تهاجم دارند. مثلاً نیازهایی چون غرور قهرمان دوستی و عملیات قهرمانی، کسب افتخار، نیاز به تثبیت خود در جامعه، نیاز به کسب هویت مستقل از خانواده در جامعه، نیاز به مورد توجه قرار گرفتن، نیاز به احترام نسبت به عقاید و افکارشان، شک در مسائل مذهبی و عقیدتی، شک نسبت به معیارها و ارزشهای نسل قبل که بیشتر به صورت تضاد عقیده با والدین و جروب‌های خانوادگی بروز می‌کند، خیالپردازی، نیاز به دوستیابی و گذراندن اوقات فراغت با دوستان و ... که اگر درست بررسی و به آنها پرداخته نشود موجبات پذیرش تهاجم فرهنگی می‌شود.

در بعد اجتماعی باید به عملکرد نهادهای اجتماعی در راستای تقویت وفاق اجتماعی و رفع تضادها و تنشهای اجتماعی

که منجر به پذیرش فرهنگ بیگانه می‌شود پرداخت. جامعه از زیر نظامها و عناصر مختلفی تشکیل شده که باید هماهنگ و سازگار با هم عمل نمایند تا وفاق اجتماعی و تعادل اجتماعی را حفظ نمایند در غیر این صورت جامعه دچار تضاد ساختی شده و تضادهای ساختی منجر به تضعیف بنیادهای اجتماعی می‌گردد و جامعه را ضربه‌پذیر خواهد ساخت و در چنین شرایطی تهاجم فرهنگی بهتر به اهداف خود می‌رسد. پس باید خرده نظامهای فرهنگی، سیاسی، اقتصادی یا هماهنگی با هم درصدد ایجاد وفاق اجتماعی باشند وگرنه در افراد جامعه اختلال و آشفتگی بوجود خواهد آمد.

در بعد سیاسی باید زمینه‌های مشارکت افراد و جامعه به طور واقعی و فعال فراهم آید، مسئله امر به معروف و نهی از منکر از حالت سطحی‌نگری خارج شده و به فرموده رهبر معظم انقلاب صورت ریشه‌ای و عمیق به خود گرفته و با شیوه‌های علمی و عملی توأم شود تا دارای جاذبه گردد. شوراهای انجمن‌ها و کلوپهای مخصوص جوانان ایجاد شود و در محیطهای دانش‌آموزی نیز کانونهای فعال سیاسی تشکیل شود تا نوجوان دانش‌آموز ما به یک عنصر فعال سیاسی تبدیل شود.

در بعد فرهنگی که از نظر اسلام زیربنا و شالوده جامعه می‌باشد عوامل دخیل، بسیار مؤثرتر از سایر عوامل مثل روانی و سیاسی و اجتماعی می‌باشد به خصوص اینکه نمودهای تهاجم فرهنگی در حوزه فرهنگی مشهورتر است مثلاً در پوشاک، زبان، تغذیه، آداب و رسوم، عقاید و افکار، آمال و آرزوها و وسایل منتخب برای رسیدن به آنها، اسامی فرزندان، هنر می‌بایست دقت بسیار صورت گیرد تا از بروز و ظهور نمودهای تهاجم فرهنگی

جلوگیری شود.

در زمینه علل بیرونی و یا کاتالهای ورودی تهاجم فرهنگی از سوی غرب علیه کشورهای جهان سوم به سخنی از مقام معظم رهبری اشاره می‌کنیم که می‌فرمایند: سالهای متعددی فرهنگی منحن غرب بدون هیچ مانع در کشورهای اسلامی به تخریب و فساد مشغول بوده است و متأسفانه حکومت‌های فاسد و وابسته نتوانستند آن سد محکمی را که از یک حکومت صالح انتظار می‌رود در مقابل توطئه‌های فرهنگی و سیاسی دشمنان بوجود آورند.

در بین کاتالهای ورودی تهاجم فرهنگی توجه مسئولین نظام به وسایل ارتباط جمعی از اولویت خاصی برخوردار است و در جهت تأکید بیشتر، در ذیل نقل قولی از مدیر آژانس اطلاعاتی آمریکا را ذکر می‌کنیم: «ما سعی می‌کنیم تا طرز فکر

انسانها را به وسیله وسایل مختلف ارتباط جمعی تحت نفوذ قرار دهیم، به وسیله تماسهای فردی، فرستنده‌های رادیویی، کتابخانه‌ها، انتشارات و پخش کتاب، مطبوعات، فیلمهای سینمایی، تلویزیون، نمایشگاهها، تدریس زبان انگلیسی و سایر طرق و به خاطر انجام موفقیت‌آمیز این کار برنامه‌های ما در مورد سایر کشورها فی‌البداهه نبوده بلکه با دقت کامل تنظیم شده است تا پشتیبان اهداف معین سیاست خارجی ما در برابر کشور ثالث باشد. این امر به قوه تخیل، هوشیاری و انعطاف نیاز دارد و این بدان معنی است که برنامه‌های ما با توجه به شرایط هر کشوری فرق می‌کند و بستگی به نیازهای سیاست آمریکا دارد».

فرضیات:

در تحقیق مذکور فرضیات به دو صورت (وصفی و علی) ارائه شده است که به مهمترین فرضیات ما که در حکم قلب این

تحقیق می‌باشند ذیلاً اشاره می‌شود.

- ۱- تقویت روحیه پابندی به ارزشهای اصیل اسلامی موجبات ناگزیر از پذیرش مظاهر فرهنگ غرب می‌شود.
- ۲- ارائه برنامه‌های نامناسب از طریق تلویزیون باعث جذب دانش‌آموزان به دیدن رسانه‌های غربی می‌شود.
- ۳- داشتن امکانات مناسب فرهنگی و هنری در آموزشگاهها باعث انجام بهین فعالیت عبادی، فرهنگی می‌شود.
- ۴- در دسترس بودن فیلمهای مستهجن ویدئویی و برنامه‌های ماهواره باعث جذب دانش‌آموزان به فرهنگ بیگانه می‌شود.
- ۵- تقویت پابندی به ارزشهای مذهبی در خانواده‌ها باعث جلوگیری از پذیرش مظاهر فرهنگ غرب می‌شود.

روش تحقیق:

روش مورد استفاده در این تحقیق روش پیمایشی Social Survey می‌باشد. «همان مطالعه‌ای که بر روی جمعیت نمونه‌ای نمایا (Perpressentotive) که معرف کل جامعه آماری است صورت

می‌گیرد. در این روش افراد مورد مطالعه را با توجه به متغیرهای مورد نظر توزیع می‌کنند و مناسبات میان چند متغیر را با توجه به اهداف تحقیق مورد بررسی قرار می‌دهند.

جامعه آماری و خصوصیات آن:

جامعه آماری در این تحقیق شامل دانش‌آموزان مناطق پنجگانه شمال، جنوب، مرکز، غرب و شرق تهران بوده که در سال تحصیلی ۷۳-۷۲ در رشته‌های تجربی، ریاضی و ادبیات و علوم انسانی مشغول به تحصیل می‌باشند. از آنجایی که در صدد دستیابی به یک جامعه ناهمگون و قابل اطلاق به دیگر شهرها و مناطق کشورمان بودیم به یک توزیع نامتجانس از نظر موقعیت اقلیمی دست زده‌ایم. بدین‌صورت که ابتدا تهران را به پنج منطقه تقسیم نموده و سپس هر کدام از مناطق را با توجه به شاخصهایی از قبیل جنسیت، نظام تحصیلی و رشته‌ها و پایه تحصیلی مدنظر قرار داده‌ایم.

تکنیک جمع‌آوری اطلاعات ما در این تحقیق پرسشنامه بوده که هم از نظر محتوا و هم شکل طبقه‌بندی شده است.

روش نمونه‌گیری:

در این تحقیق با توجه به نامتجانس بودن جامعه آماری به لحاظ فرهنگی و وضعیت اقتصادی و اجتماعی از یک سو به علت توازن جامعه آماری به لحاظ مشمولیت نمونه‌های آماری از روش سهمیه‌بندی مطابق استفاده نموده‌ایم.

حجم نمونه:

از مجموع پنج منطقه آموزش و پرورش که جامعه آماری ماست تعداد ۲۰۵ دانش‌آموز در حجم نمونه ما قرار گرفت به این صورت که در هر یک از مناطق سه آموزشگاه و در هر آموزشگاه سه پایه به ترتیب اول و دوم و سوم که سهم هر پایه ۹ نفر و سهم هر آموزشگاه ۲۷ نفر و سهم هر منطقه ۸۱ نفر می‌باشد انتخاب شدند. سهم منطقه = $81 = (27) + (27) + (27)$ ، سهم

رهبر معظم انقلاب:

امروزه دشمن بیشترین همت خود را روی تهاجم فرهنگی گذاشته است

جذابیت برنامه‌های تلویزیونی به عنوان متغیر مستقل (X) بر میزان استفاده از ویدئو به عنوان متغیر تابع (Y) تأثیر دارد. ۲- در فرضیه شماره (۲) چنین عنوان شده بود که برخورداری از امکانات فرهنگی و هنری در انجام بهینه برنامه‌های عبادی و فرهنگی تأثیر دارد. پس از جمع‌آوری اطلاعات و تنظیم آنها در جداول دو بعدی و انجام عملیات شاخص آماری برحسب کای اسکور (X_2) فرض مورد نظر به اثبات رسید. برخورداری از امکانات مثلاً نمازخانه به عنوان متغیر مستقل (Y) در نحوه فعالیت عبادی که در اینجا نماز جماعت است به عنوان متغیر تابع (Y) تأثیر دارد.

۳- در فرضیه شماره (۳) چنین عنوان شده بود که تماشای برنامه‌های ماهواره‌ای و فیلمهای مستهجن و ویدئویی در میزان آشنایی با گروههای مفسد و مبتذل تأثیر دارد. پس از جمع‌آوری اطلاعات با ۹۹ درصد اطمینان و یک درصد خطا می‌توان پذیرفت که وضعیت تماشای ویدئو به عنوان مستقل (X) بر میزان آشنایی با گروههای مفسد به عنوان متغیر تابع (Y) تأثیر دارد.

در فرضیه شماره (۵) چنین عنوان شده بود که پایبندی به ارزشهای مذهبی در خانواده‌ها باعث عدم پذیرش و گریز از نموده‌های فرهنگ غرب می‌شود. لذا در این راستا به جمع‌آوری اطلاعات از طریق سؤالاتی در این زمینه در پرسشنامه دست زدیم که با ۹۹ درصد اطمینان و یک درصد خطا روشن شد. در خانواده‌هایی که حجاب رعایت می‌شود میزان نگاه کردن به برنامه ماهواره‌ای بسیار اندک می‌باشد.

نیلاً جهت اطلاع بیشتر خوانندگان عزیز باز یافته‌های مهمترین فرضیات مطرح در جدولی ترسیم شده است.

آموزشگاه ۲۷ = $(9) + (9) + (9)$ حجم نمونه $N = 405 = (81) + (81) + (81) + (81) + (81)$ چگونگی تجزیه و تحلیل داده‌ها (روشهای آماری):

اطلاعات جمع‌آوری شده از دانش‌آموزان در دو سطح توصیفی و تبیینی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت برای انجام این کار در ابتدا داده‌های حاصله طبقه‌بندی شدند تا از پراکندگی مطلب پرهیز شود. در سطح توصیفی انجام عملیات با ترسیم تعداد ۱۱۴ جدول تک بعدی که حدود ۲۶ مورد آن مقایسه‌ای بود انجام گرفت و در سطح تبیینی انجام عملیات با ترسیم تعداد ۵۷ جدول دو بعدی و استفاده از شاخص آماری کای اسکور (X_2) و کرامرزوی (Cramers.V) صورت پذیرفت که جهت تأثیر بیشتر در خوانندگان عزیز از نمودارهای کامپیوتری استفاده شد.

نتیجه فرضیات مطرحه:

۱- در فرضیه شماره (۱) چنین عنوان شده بود که میزان بالای پایبندی به ارزشهای مذهبی دانش‌آموزان موجبات گریز از پذیرش مظاهر فرهنگی غرب می‌شود. پس از جمع‌آوری اطلاعات از طریق سؤالات مطرح شده در پرسشنامه به این نتیجه رسیدیم که با ۹۹ درصد اطمینان و یک درصد خطا می‌توان این فرض را پذیرفت چرا که مثلاً شرکت در نماز جماعت به عنوان متغیر مستقل (X) بر نحوه لباس پوشیدن دانش‌آموزان پسر به عنوان متغیر تابع (Y) تأثیر گذار است.

۲- در فرضیه شماره (۲) چنین عنوان شده بود که ارائه برنامه‌های تلویزیونی نامناسب عاملی مؤثر در گرایش به مظاهر رسانه‌ای غرب می‌باشد پس از جمع‌آوری اطلاعات و تنظیم آنها در جداول دو بعدی با ۹۵ درصد اطمینان و ۵ درصد خطا می‌توان فرض مورد نظر را پذیرفت چرا که مثلاً

«قضاوت و داوری برحسب نظرسنجی از دانش‌آموزان در مورد علل جذب به فرهنگ بیگانه»

رتبه مکتسب	درصد اختصاص یافته برحسب اولویت	علت جذب
اول	$۹۰/۲ = ۲۴/۶ + ۱۵/۳ + ۲۲ + ۱۱/۶ + ۱۶/۷$	کمبود امکانات تفریحی، رفاهی و ورزشی
دوم	$۸۵/۷ = ۱۸ + ۲۲ + ۲۰/۷ + ۱۴/۶ + ۱۰/۴$	عدم توجه به نیازها و خواسته‌های هیجان پرشور و نشاط جوانان و نوجوانان
سوم	$۸۵ = ۱۱/۱ + ۱۰/۹ + ۲۶/۷ + ۱۶/۵ + ۱۹/۵$	ضعف در عمل به فرائضی چون نماز و روزه و...
چهارم	$۸۲/۶ = ۱۸/۳ + ۱۳/۱ + ۱۲/۶ + ۱۸/۳ + ۱۹/۳$	در دسترس بودن فیلمهای مستهجن ویدئویی و ماهواره‌ای
پنجم	$۸۱/۸ = ۲۰/۷ + ۱۷ + ۹/۶ + ۲۰/۲ + ۱۴/۳$	ضعف در توجه به فرهنگ اصیل ایرانی

ارائه پیشنهاداتی چند در شیوه‌های مقابله با تهاجم فرهنگی در دانش‌آموزان به عنوان بازیافته‌های تحقیق:

۱- تقویت ارزشها و باورهای دینی و مذهبی در مدارس و درونی کردن ارزشهای اسلامی که زمینه هر نوع گرایش و پذیرش فرهنگ غیر دینی را خنثی می‌سازد. در این زمینه می‌توان به مواردی چون شرکت‌دهی دانش‌آموزان در نماز جماعت، ادای بهینه نماز به صورت سر وقت و مداوم، تلاوت و تمسک به کلام... مجید، ارائه کلاسهای آموزشی و تجهیز امکانات در مدارس جهت انجام مراسم عبادی اشاره کرد. به عنوان مثال براساس جداول ملاحظه شد دانش‌آموزانی که پایبند به انجام مراسم نماز جماعت و تمسک قرآن هستند کمترین میزان را در تماشای فیلمهای ویدئویی و یا آشنایی با گروههای ضاله و مفسد دارند. در این زمینه پیشنهاد می‌شود اولیا امر جهت انجام امور مذهبی دانش‌آموزان بر اصل تنوع بخشی توجه داشته و زمینه‌های جذب آنان را با انحاء گوناگون فراهم سازند.

۲- توجه دادن دانش‌آموزان به فرهنگ خودی و ایرانی که زمینه‌های جذب و گرایش به فرهنگ بیگانه را ملغی می‌سازد. در این ارتباط توجه به الگوها و اسوه‌ها و شخصیت‌های ملی و میهنی، زبان، خط، هنر، ادبیات و گنجاندن مفاهیم ملی در دروسی چون تاریخ، جغرافی، علوم اجتماعی، فارسی، پرورش خس میهن‌دوستی و

پوشاک ایرانی ضروری به نظر می‌رسد. براساس این مطالعه قریب به ۸۰ درصد دانش‌آموزان علاوه بر علاقه به مطالعه در مورد فرهنگ ایرانی، مستعدترین دانش‌آموزان را نیز متناسب به جامعه ایرانی می‌دانند.

۳- بازنگری در برنامه‌های رسانه‌ای که به انحصار گوناگون در دسترس دانش‌آموزان قرار می‌گیرد ضروری است. از آنجایی که تأثیر قدرت دیداری و شنیداری جهت تهییج احساسات بیشتر از سایر قوای دراکه انسانی است دشمن بیشترین هم‌وغم خود را در این جهت به کار برده است. در این زمینه تنوع بخشی به برنامه‌های تلویزیونی جهت جذابیت بیشتر، برخورد فیزیکی و محتوایی با ماهواره، سرایه‌گذاری جهت ارائه فیلمهای ویدئویی پر شور و نشاط و مخصوص دوران نوجوانی و جوانی، ارائه الگوهای مناسب از طریق سینما و تقویت و روحیه دینی و ملی، تسخیم برنامه مخصوص به دانش‌آموزان ضروری به نظر می‌رسد. دانش‌آموزان دختر که فیلمهای داستان را در قالبهای عاشقانه دوست دارند نزدیک به ۵۰ درصد آنها تمایل به پوشیدن مانتو دارند، در حالی که چادر هم نمود ملی و هم نمود ارزشی ما است. و این چیزی نیست جز تأثیرپذیری از الگوهای ارائه شده در رسانه‌ها و ...

۴- تقویت بینش مذهبی و عاطفی در خانواده‌ها برای پرورش فرزندان مطابق با ارزشها و آرمانهای نظام مقدس اسلامی

بسیار مهم است. در این زمینه مواردی چون: انجام واجبات، برقراری ارتباط عاطفی، رعایت شئون اسلامی در خانواده مثل حجاب، عدم رویت برنامه‌های ماهواره و فیلمهای مستهجن ویدئویی، نظارت بر رفت و آمد فرزندان، پایبندی به رعایت سنتها و رعایت احترام، پرهیز از تجمل‌گرایی و ... جهت مقابله با پذیرش فرهنگ غربی بسیار ضروری است. ۹۶ درصد دانش‌آموزانی که خانواده‌های آنها اقامه نماز می‌نمایند متقاضی داشتن آنتن‌های ماهواره‌ای نیستند.

۵- در این تحقیق، از نظر دانش‌آموزان عدم توجه به اصل تنوع بخشیدن به شیوه‌های ارضای نیاز دانش‌آموزان، اصلی‌ترین عامل جذب به فرهنگ بیگانه محسوب می‌شود. در این زمینه می‌توان به مواردی چون: تجهیز و تخصیص امکانات از قبیل کتابخانه، آمفی‌تئاتر، نمازخانه، سالن ورزشی، اتاق مشاوره، پر کردن بهینه اوقات فراغت با برنامه‌های متنوع و مطلوب دانش‌آموزان، در اختیار گذاشتن کتب متنوع مذهبی، فرهنگی، تهیه و انتشار مجلات خوب ارزشمند مخصوص دانش‌آموزان، برگزاری کلاسهای آموزشی متنوع و مورد تقاضای دانش‌آموزان، ارائه برنامه‌های منظم آموزشی و ... اشاره کرد. براساس این مطالعه می‌توان چنین استنباط کرد که در اثر عدم ارضای نیاز روحیه تنوع‌طلبی دانش‌آموزان در محیط بیرون از آموزشگاه تقریباً $\frac{1}{3}$ دانش‌آموزان به تماشای فیلمهای ویدئویی می‌پردازند.

۶- تقویت فعالیت‌های پرورشی در مدارس جهت سوق‌دهی دانش‌آموزان به شکوفاسازی توانمندیهای جسمی و روحی و ذهنی بسیار ضروری است. در این زمینه، تشکیل گروههای مختلف ورزشی، هنری، مذهبی، ادبی، سیاسی، برگزاری خوب مراسم یام ...، اجرای خوب و بهینه مراسم صبحگاهی، برگزاری اردوهای متنوع، تشکیل کانونهای مختلف فرهنگی و هنری در مدارس، توجه دانش‌آموزان به کتابخوانی، پرورش روحیه مسئولیت‌پذیری، تشکیل کلاسهای مختلف اخلاق، احکام، مشاوره، روان‌درمانی و ... پرورش مربیان و مشاوران متخصص در امر تربیتی، برقراری ارتباط عاطفی با

انتخاب رشته تحصیلی و انتخاب همسر و ... بی‌تأثیر از مشورت با دوستان نمی‌باشد. در این زمینه میزان الگوپذیری و کشش به حرکت‌های رفتاری گروه‌های مرجع حائز اهمیت است لذا تقویت بینش انتخاب دوست، ارائه خصلتهای مقبول دوستیابی از دیدگاه اسلام در قالب جزوات و نشریات، آگاهی دادن به دانش‌آموزان از خطرات دوستان ناباب و ... ضروری است. براساس این مطالعه ملاحظه می‌شود که میزان آشنایی با گروه‌های ضاله و مفسد در تقاضای دانش‌آموزان نسبت به داشتن آنتن ماهواره بیشترین تأثیر را داشته است.

ایجاد علقه اجتماعی نسبت به هموعان و شهروندان در جامعه اسلامی، از بین بردن بی‌عدالتیهای اقتصادی و اجتماعی، فراهم‌سازی زمینه‌های اشتغال دانش‌آموزان در آینده، حاکم ساختن قوی و عملی رفتارهای مشروع و مقبول در آموزشگاه و فراهم ساختن زمینه‌های کنترل اجتماعی و ...

۹- اهتمام در جهت تربیت سیاسی دانش‌آموزان توجه به موارد ذیل ضروری به نظر می‌رسد: پرورش روحیه استقلال طلبی و استقلال خواهی، پذیرش و تبعیت از اصل حاکمیت ولایت فقیه، ارائه آگاهیهای سیاسی و شناخت جغرافیای سیاسی جهان اسلام و ایران به دانش‌آموزان، پرهیز از جریانهای انحرافی و گروهی که زمینه‌ساز شکاف فرهنگی را فراهم می‌سازد،

دانش‌آموزان و ... می‌تواند مثر ثمر باشد. براساس این مطالعه شاهد این مسئله هستیم که فعالیت‌های پرورشی حایگاه اصلی خود را در مدارس علی‌الخصوص در سطح متوسط شهر تهران نیافته‌اند.

۷- توجه به نوع انتخاب دوستان و همسالان در سنین نوجوانی یکی از حساسترین مسائل است که باید اولیا، علی‌الخصوص خانواده‌ها در آن دقت داشته باشند. چرا که نقش‌پذیری و ترسیم نحوه نگرش به زندگی و آینده، انتخاب شغل،

۸- توجه به بعد اجتماعی هجوم فرهنگی که در این زمینه مواردی چند پیشنهاد می‌شود: از بین بردن خلاء فرهنگی، فراهم‌سازی زمینه‌های همگانی تبعیت از امر ولایت به عنوان شرط مسلمانی، توجه به نقش ارزنده امر به معروف و نهی از منکر در اصلاح‌سازی جامعه، پرورش روحیه قانونگرایی و رعایت اصول انضباط اجتماعی و اقتصادی، همسویی نهادها و سازمانهای دولتی جهت ارائه امکانات و برنامه‌های فرهنگی مناسب،

جلوگیری از ترویج گروه‌های ضداجتماعی که زمینه‌های ارائه الگوی نامناسب در بدحجابی، فساد و فحشا و ... است، ایجاد تشکل‌های گروهی مثل انجمن اسلامی، پایگاه بسیج دانش‌آموزی، یاران معروف که در واقع جای فعالیت حزبی و تشکل‌های سازمانی را خواهد گرفت، فراهم‌سازی زمینه‌های عزم ملی و اراده همگانی برحسب توجه به اصل هویت ملی و فرهنگی که یکی از مهمترین عوامل مبارزه با شیخیون فرهنگی خواهد بود.